Tizedik évfolyam. 10. szám. Muraszombat, 1894. márczius 4.

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár: Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Egyes szám 10 kr. Előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadóhivatalhoz (Grünbaum Márk könyvnyomdája) intézendők.

Szerkeszti: A muraszombati gazd. fiók-egylet. Kiadó laptulajdonos: Grünbaum Márk. A szerkesztésért felelős: HORVÁTH GYÖRGY.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez küldendők. Hirdetési díj: 1 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronkint 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nyilttér petitsora 25 kr.

Mit tegyünk a gyümölcsészet nagyobb fellenditése ügyében?

Gazdakörünk választmányának megtisztelő bizalmából nekem jutott a feladat, hogy a mai közgyülésünk alkalmára a fentebbi czimen egy munkálatot készitsek.

Őszintén megvallva nem nagy kedvvel fogtam feladatom megoldásához, mert érzem, tudom, hogy nem megirni, hanem megcsinálni kelleue azokat a dolgokat, melyeket a gyümölcsészet ügyében alább bátor leszek elmondani. Kárba veszett ugyanis az én fáradtságom, ha e javaslataimmal csak hallgatóim becses figyelmét biztositanám számomra anélkül, hogy komoly tettekre is tudnám önöket uraim inditani. S valóban félek is, hogy igy lesz. Hisz már nálamnál sokkal hivatottabbak oly sokat beszéltek, irtak a gyümölcsészet érdekében, hogy már szinte bajos dolog valami ujat mondani s nekem különösen nehéz még elképzelni is, hogy sikerülni fog a gyakorlati megoldás terére vinnem azt az ügyet, mely eddig a puszta szónál tovább nem igen jutott, noha ezen ügy, a gyümölcsészet ügye, járásunk egyik legfontosabb gazdasági kérdése.

De rátérek a dologra. A gyümölcsészet hasznáról, fontosságáról fölöslegesnek tartom ezuttal szólni, hisz ez már jóformán benne van a köztudatban. Ehelyett első sorban is méltatni fogom azon okokat, melyek jó részt fenálló viszonyainkban gyökeresnek s mint ilyenek akadályozzák a gyümölcsészet fejlődését. Ezzel kapcsolatban azután fel fogom sorolni azon intézkedéseket teendőket, — melyeknek megvalósitása a gyümölcsészet érdekében kivánatosak.

Lássuk tehát ezeket megfelelő sorrendben.

1. Azt hiszem, sokunknak volt már része azon keserü érzésben, melyet ama szomoru tapasztalatunk idézett elő, hogy szeretettel s nagy gonddal ápolt gyümölcsfáinknak termését, — talán első zsengéjét, — durva kezek, nem ritkán a fát is megcsonkitva vagy teljesen tönkre téve, leszüretelnek előlünk. Ezek a szomoru tagasztalatok pedig oly gyakoriak, hogy méltán elmondhatjuk, miszerint a köznépünknél lelkiismereti kérdést nem képező s szinte sporttá fajult gyümölcslopások egyik legközvetlenebb okai a gyümölcsészet lassu terjedésének. Ily körülmények között azután még az sincs kizárva, hogy a kárvallott méltó elkeseredésében fejszét emel gyümölcsfáira, nem hogy azokat szaporitaná.

E kedvetlenitő állapot ez, de hát ugy vagyunk, hogy mig fenhangon s lelkesen hirdetjük a gyümölcsészet igéit, ugyanakkor a törekvő ember munkájának gyümölcsét törvényeink megvédelmezni nem tudják. Korunk álhumanizmusának természetes folyamanya az, hogy törvényeink tulságos szabadelvüsége, enyhe rendelkezése, érdekeiben, fejlődéseiben határozottan megkárositja a közérdeket akkor, mikor az egyéni jog és szabadságczége alatt a gonoszok, a társadalom sőpredékeivel szemben szinte védtelenné teszi a társadalom jobbik részét. De legszembeszökőbb a törvény enyhesége épen a gyümölcslopásoknál, melyek más lopásoknál sokkal enyhebb elbirálás alá jönnek s igy a büntetés csekélysége nem képes a tolvajokat fékezni. De még e csekély büntetést is illuzóriussá, kérdésessé teszi a mai bizonyitó eljárás természete, amely körülmény folytán megesik, hogy nem a tolvaj, hanem maga a kárvallott kerül a páczba.

2. Most pedig rátérek a nyulakra, melyeknek mi gyümölcskedvelők halálos ellenségei vagyunk, mig a vadász urak nagy barátjai; de azért még se mitőlünk, hanem a vadászoktól félnek. — Ha a gyümölcstolvajlások kedvét szegik a gyümölcsfakedvelőknek, noha a gyümölcsfák nagymérvü elterjedésével e baj igen kicsire zsugorodik össze: ugy elmondhatjuk, hogy a nyulak kártétele némely körülmények között valódi elemi csapása a gyümölcsészetnek, mert ezek az állatok némely évben százezerekre menő fát nyomoritanak meg hosszu évekre, vagy tesznek teljesen tönkre.

Ma napság uraim, mikor a megélhetés gondjai oly sulyosak, — mikor csak intensiv gazdálkodás mellett tudjuk az élet szükségleteit előteremteni s mikor épen ezért minden talpalatnyi földet megbecsülünk, kihasználunk: akkor a gazdálkodó közönség érdekeinek határozott ellensége a nyul léte, de legjobban a gyümölcsészet ügyének, melyet legközvetlenebbül fenyeget. — A nyulak által elérhető haszon még megközelitőleg sincs arányban az általuk okozott kárral. Legtöbben azt hozzák fel ezek ellenében, hogy keritéssel, vagy a fák bekötözésével kell védegeni. Igaz, hogy ez uton némileg, védelmezhétjük fáinkat, de csak némileg: mert némely télen a hófuvások teljesen kérdésessé teszik a várt eredményt. Ezt már elég sajnos, igen sokan és igen sokszor tapasztalhatták. De meg a védekezés módja maga is már oly költséges és még fáradságos is, hogy még a védekezés biztossága esetében sem szünnének meg a fontos okok a nyulak rovására.

Csak még fokozza a veszedelmet azon körülmény, hogy szigoru törvények védvén a nyulat, igen sok helyen óriási mennyiségre szaporodhatnak fel.

TITARCZAI

Ketten szerették.

Kezeit az ég felé emelve, könnyező szemekkel, kétségbeeséstől remegő hangon csak annyit tudott utána kiáltani:

— Verjen meg az Isten.

Azután utat tört magának a tömegben, s oda akart roskadni a templom előtt álló diszfogat elé, melyre mezőhollói Fehér László huszárfőhadnagy kifogástalan könyuyedséggel segitette fel a feleségét, kinek az imént esküdött örök hűséget.

Durva bérszolga rántotta vissza s gondoskodott róla, nogy nagyobb botrány ne történjék. Nem is történt. Mire a szegény, reszkető leány magához tért, már a nászkiséret utolsó kocsija is elrobogott anélkül, hogy ott csak valaki is észrevette volna.

Betámolygott a templom oltárához, imára kulcsolt kezekkel roskadt a lépcsőkre s ott ismételgette egyre:

— Verjen meg az Isten.

*

Mezőhollói Fehér László meghallotta azt az átkot, s meg is rendült tőle egy pillanatra. A másikban már édes szavakat suttogott, menynyei boldogságot igért annak az asszonynak, a ki csak azért nem csalódott benne, mert alig tiz percz óta az övé. Mohó szemekkel, lángoló arczczal, feszült figyelemmel leste minden szavát a gyermekasszony s tuláradó benső örömmel sugta vissza:

— Boldog, nagyon boldog vagyok édes Laczi.

A főhadnagy elégülten mosolygott. Bizonyos volt hite, hogy felesége egy szót sem hallott annak a szerencsétlen leánynak kétségbeesett átkozódásából, a kinek voltaképen nincs is oka kétségbeesni, hiszen gavallér módon gondoskodik róla s ezentul még többet is tesz érdekében, csak épen a nevét nem adhatja oda gyermekűknek. De mire való is volna az? Igy jobban jár a gyermek, hiszen ha nevet ad neki, pénzt aligha adhatott volna, már pedig hangzatos névvel a hunyó század végén nem lehet gyermeket nevelni.

Aztán az anyját ugyis megunta már. Gyakran terhére volt naiv hitével, mély imádatával, végtelen gyöngédségével, ellentmondást nem ismerő engedelmességével, s talán nem is szerette soha igazán. Hizasságot is csak akkor igért neki, mikor először a szeme közé nevetett az a gőgiselő, angyalarczu szöszke gyermek. De hát ki ne igérne eget-földet ilyen pillanatban, a kinek szive van, vagy csak valaha is volt? — Szánalmasan nevetséges volna egy gyermeket, a ki az övé, a kit szeret, egy meggondolatlan igéret, egy elhamarkodott eskü semmikép sem kötelező betartásáért, a nélkülözések összes keserüségének martalékul dobni, holott házassága révén olyan vagyont biztosithat neki, melynek fénye megsemmisiti a származás homályát. Ez csak világos? No persze, hogy az! Holnap beszélni fog Margittal s mindent megmagyaráz neki. Margit szokásához hiven föltétlenül el fogja hinni minden szavát.

Ezek az álakoskodások csak látszólag nyugtatták meg. Nem titkolhatta önmaga előtt, hogy nászlakomáján többet foglalkozik a leányával, mint a feleségével. Teréz figyelmeztette is egyszer.

— Nagyon szórakozott vagy.

— Nem szórakozott, hanem csak elfogult, a mi helyzetemben nagyon természetes, hiszen szeretlek.

Teréz hálásan mosolygott s nem is sejté, mennyire untatta férjét e figyelmeztetésével. Hitt neki, hogy annál nagyobb legyen csalódása.

A főhadnagy másnap csakugyan felkereste Margitot. Elmondta, hogy boldogtalan, nem szereti a feleségét s még Isten tudja mi mindent el nem hadart volna a mentségére, ha Margit izgatottan fel nem kiált:

— Sem őt, sem engem, tehát kit szeretsz te elvetemedett ember? Megcsaltál engem, megcsaltad a feleségedet s most az ő pénzével akarod megfizetni az én szeretlemmel! Ez mutatja, hogy mily nyomorult vagy.

— De Margit, lásd be, ha valaha szerettél..

— Hazudsz, én soha sem szerettelek s most megvetlek, meggyülöllek.

— Ma nagyon ideges vagy gyermekem, majd, ha lecsillapultál, visszajövök.

Elment. Magára hagyta bánatával, kétségbeesésével.

Margit nem az a nő volt, a ki ha egyszer szeret, elbukik és csalódik, tovább sülyed. Neki csak az a bűne volt, hogy hitt és nevetett s mégis mily nagy volt az ő katasztrófája.

Gyorsan határozott, mert nem tudott, mert nem volt ideje soká gondolkozni. A csalódás

3. A gyümölcsészet fejlődésének előbbi két akadálya oly természetű, hogy azok a törvényhozás utján, igen előnyösen megváltoztathatók volnának. Vannak azonban oly okok is, melyek mintegy emberi természetünkből folynak s melyeknek megváltoztatása már a nevelés feladata. Ezek egyike a nagy indolentia s a haladás és a népnek saját érdeke iránt való érzékhiánya, melyet rövidebben talán élhetetlenségnek is lehetne nevezni. Ez népünk egy jó részének szinte örökölt fogyatkozása, — másrészt pedig iskolai nevelés ferdeségében gyökeredzik. Ma ugyanis, mikor még boldog-boldogtalan hivatva érzi magát a tanitó működésének megitélésére, a tanitók egy jó része is kevésbbé a belső s valóban értékes tartalomra, hanem olyan külsőségekre fekteti a fősulyt, melyek a laikusnak is imponálnak. Igy igen természetesen elmulasztják a fiatal nemzedék azon erőit fejleszteni, irányitani, melyekre életviszonyai között valóban nagy szüksége lesz. Ebben az irányban pedig csakis a gazdasági neveléssel érhetünk el eredményeket.

Az erre való nevelés hiányából folyik azután a közöny, a tudatlanság a gyümölcsfák nevelése körül, melyek átkai a haladásnak. A gyümölcsfák kezeléséhez nem értő, habár kedvelné is a gyümölcsfát, — roszul kezdvén dolgát, rosz lesz annak vége is. A sikertelenség pedig kiöli az ügy iránt való lelkesedést s érdeklődést, sőt közvélménynyé csontosodnak egyes ügyetlen flótások szomoru baklövéseiből származó tapasztalatok.

De meg kell vallanunk, hogy sok tekintetben az értelmiség is teljes tájékozatlanság és tapogatódzásban van igen fontos gyümölcsészeti kérdésekben, pedig egyrészt ezek volnának arra hivatva, hogy helyes utbaigazitással, főkép pedig példaadásokkal szolgálatára legyenek a népnek. Sajnos azonban, hogy a szakértelem hiányában, a vak lelkesedés hevében csak a balsiker szomoru példáival szolgálhatnak, a mely példák határozottan többet ártanak mint hssználnak az ügynek. — De még intéző köreink részéről is történnek oly intézkedések a gyümölcsészet fellenditésének czélatával, melyek papiron szépen kiczirkalmozva, — de a gyakorlati élettel s az adott viszonyokkal nem számolva, — a sikerre való kilátás nélkül forszirozva, hatalmas kompromittálói a gyümölcsészet ügyének.

A szomoru példák, a napirenden levő csalódások, melyek bár legtöbbször a tudatlanság folyamányai, mégis nagyban hátráltatják a gyümölcsészet fejlődését. De csalódások, keserű tapasztalatoktól még a legkitűnőbb gyümölcsfakedvelő sincs megóva, — hisz az idő viszontagságaival, elemi csapásokkal, zordon telek megsemmisitő fagyával mindnyájunknak küzdeni kell. Ebben a küzdelemben válik el, ki a valóban lelkes s törhetlen hive a gyümölcsészetnek. Ebben a harczban győződhetünk meg leginkább, hogy a türelem, a kitartás s a tiszta önzetlen lelkesedés mily kevés embernek erénye. Soknak nincs annyi türelme, hogy egy fa rendes termését be tudná várni zugolódás nélkül; mások meg elég önzők életkorukat a gyümölcsözés idejével párhuzamba állitani s ettől tenni függővé további tevékenységüket. Hogy pedig a kitartás a legbiztosabb kulcsa minden sikernek, azt meg a legkevesebben akarják tudni.

4. Meg kell még emlékeznem járásunk népének életmódjáról is, mely szintén akadályozója a gyümölcsészet nagyobb elterjedésének.

A sürübb népességi viszonyok rendszerint minden irányban megteremtik a magasabb müveltséget. Egy müveltebb nép pedig, mindenesetre több képességgel bir anyagi jólétének forrásokat keresni, visszonyai közepette a ránézve haszonnal járó körülményeket kiaknázni, — mint a kevésbbé mivelt.

Ahol a megélhetés természeti viszonyai bizonyos mostohábbak s hol müveltebb vezető elem hiányzik, mely példaadásával a népet rávezetné a saját köreben feltalálható megélhetési módokra: az a nép nem ritkán a szükség kényszeritő hatása alatt, legalább bizonyos időre hütlen lesz szülőföldjéhez s másutt igyekezik megtalálni azt, amit hite szerint saját otthonában meg nem találhat. Igy vagyunk mi is saját rend népünkkel, noha kétségtelen, hogy saját otthonában is megtalálhatná az életfőtételeit; de hát ezt észrevenni nem volt elég életrevalósága, vezetői pedig nem voltak; ily irányban senki sem törődött a néppel. Ezt a körülményt egyesek élelmessége, segitve a nép hajlamai által is, saját javukra kiaknázták s lassacskán mind nagyobb számban huzódott le nyaranta az aratási munkára. Népünk már annyira megszokta s annyira kedveli ezt a vándormadár életet, hogy szentül meg van győződve, hogy enélkül meg sem élhetne. Igaza is van részben, hisz otthona egy vityilló, körülötte kopár, vagy rosszul mivelt földek, — ebből biz bajos volna megélni. De az már nem igaz, hogy ez másként nem lehetne, ha földjét szorgalmasan mivelné s amire dombos vidékünk mintegy teremtve van; ha nagymérvü s okszerü gyümölcskulturát létesitenénk.

Nálunk tehát nem annyira a mostoha viszonyok, mint inkább a nép tevékenységének igazi hivatásától való elterelése, most már megrögzött szokása foszt ják meg nyaranta járásunkat a java munkaerőtől. Ha bármi oknál fogva megszünne hamarjában az aratásra való járás, — a gyümölcsészet mindjárt nagyobb lendületet venne, mert a nép jobban saját otthonához volna kötve s jobban körülnézne, hogy miből lehetne jövedelmét fokozni s önként rákadna a gyümölcsészet gazdag forrásaira. — A viszonyok azonban maguktól meg nem változnak; a népet csak okkal-móddal s főkép uj keresetforrások nyitásával lehet megszokott utjáról leteriteni, melyről részben majd utóbb fogok megemlékezni.

Lássuk már most azon teendőket, melyek a gyümölcsészet emelése érdekében kivánatosak.

a) Az előbb felsorolt hátráltató körülmények folytán mintegy adva van teendőink egy része. Tekintve azonban, hogy a mezei gazdálkodás és mezőrendőri törvényjavaslatot a törvényhozó testületek most tárgyalják, várjuk be, mennyiben fogja ez ujabb törvény a gyümölcsészet érdekeit védelmezni, mert hiszem, hogy ez uj törvény által a helyzet javulni fog, nevezetesen a gyümölcstolvajlások és a nyulak kártékonysága dolgában. De ugyane törvény intézkedéseket is fog tartalmazni a gyümölcsfák rongálása, valamint a kártékony rovarok pusztitása érdekében. Remeljük a legjobbat!

b) Hogy a gyümölcsészet ügye iránt kedvet és érdeklődést ébresszünk, már a gyermekkorban kell az erre való hajlamot fejleszteni, irányitani, — már a népiskolában. Hisz a népiskola czélja a fiatal nemzedéket az életre előkészitení, tehetségeit harmonikusan ugy fejlesztení, hogy az élet iskolájában minden nagyobb fenakadás nélkül megálthassa helyét s megfelelhessen emberi hivatásának. Misem természetesebb, mint hogy az életre való előkészités munkájában fősulyt a fiatalság leendő vagy valószinü hivatására, életviszonyaira kell helyeznünk. Ez legyen a tanitás és nevelés sulypontja, mintegy tengelye, mely körül forogjon a többi. Igy járásunkban a gyümölcsészet elmeleti és gyakorlati ismerete legyen egyik legfontosabb tanitani valónk, mely semmivel se álljon hátrább más szükséges tudnivalóknál, hisz ezen ismeretek revén adjuk a leendő ember kezébe a megélhetés eszközeit.

Megvagyok győződve, hogy járásunk iskoláiban e czélt nagyban megközelitheti, különösen ma, mikor a tanitókörünk kebelében megalakult magyarositó és közmüvelődési szakosztálynak minden tanitó apostola s mely egyesületnek okvetlen munkaprogrammjába tartozik e kérdésnek a sikeres megoldása is, mert a szellemi kulturának karöltve kell járni az anyagival.

c) Nem kétlem, hogy a gyümölcsészet ügyének járásunkban nem egy lelkes barátja van, kiknek talán nagyobb a lelkesedése, mint az ahhoz való tudása. Épen e körülménynél fogva sokan csak tapogatnak, experimentálnak minden számbavehető siker nélkül. Áll ez különösen a gyümölcsnemnek és fajoknak a talaj- és klimatikus viszonyoknak megfelelő helyes megválasztását illetőleg. De e kérdésnél időzzünk egy kissé, mindenki tudja, hogy ugy a külföldi, mint a hazai hirnevesebb gyümölcsvidékek mind megegyeznek abban, hogy gyümölcsészetünk nagyságát, jövedelmük biztosságát valamely gyümölcsnem vagy faj adja meg; szóval gyümölcsészetünk, jellege egy bizonyos helyi speciálitáson alapszik. Igy például hires a tiroli rozmarin alma, a stájer massánszki, a cseh rózsa alma, az erdélyi Batul, az alföldi pogácsa alma, a délvidéki Szercsika és Törökbálint; de még hiresebb a nagymarosi csemegeszőlő és a gesztenye, a kecskeméti baraczk és üvegmeggy stb.

Már most mikor ezekre gondolunk s járásunk gyümölcsészetének jövőjét elképzeljük, — be kell látnunk, hogy szükséges volna nálunk is határozott megállapodásra jutnunk aziránt, hogy vidékenkint mely gyümölcsnemek és fajok volnának azok, melyek jövővel birnak s melyek igy viszonylag legtöbb hasznot igérnek. Minél kevesebb fajra, de oly fajból mennél tömegesebb termelésre törekedjünk.

Tegye tehát komoly tanulmány tárgyává ez ügyet járásunk gazdaköre s ugy a vármegyei gazdasági egyesület, valamint az országos bizottság által nagybani termelésre ajánlott gyümölösfajok figyelembe vételével, vidékenkint tegye meg a kellőleg megokolt nem- és faj szerinti kijelölést, melyet azután esetleg jeles pomologusok által is vizsgáltasson felül.

d) Ennek utánna pedig gazdakörünk tartsa egyik legfontosabb feladatának a gyümölcsészetet (mindig beleértve a szőlőt is) minden lehető eszközzel emelni s különösen igyekezzék felvirágoztatni a faiskolák ügyét főkép azáltal, hogy a termelt kifogástalan minőségü és faju oltványok eladását előmozditsa s ugyancsak jó gyümölcsfáknak mérsékelt áron való beszerzését a népnek megkönnyitse. Erre való tekintettel hassunk oda, hogy járásunk összes faiskoláit hozzuk egymással némi összefüggésbe, melynek folytán mindegyik faiskola a helyi viszonyoknak legjobban megfelelő s már előre kijelelt csakis egy-két faj kultiválására szoritkozzék.

Hogy pedig a járási faiskolák ilyetén szövetkezete a gyakorlatban is kifejezést nyerhessen, helyesnek tartom a titkárunk által egy alkalommal már hangoztatott amaz eszme megvalósitását is, mely szerint a gazdakör tagjai járásunk bármelyik faiskolájából kaphassanak 20 krért jól kiképzett 4—5 éves oltványokat oly formán, hogy minden ilyen, — a gazdakör tagjainak eladott gyümölcsfa után a faiskola kezelő 10 kr. pótlékot kapjon a gazdakör pénztárából, hogy igy a tisztességes 30 krnyi ár a faiskola-kezelőknek biztositva legyen. — Egyuttal azonban minden faiskola-kezelő az eladások alkalmával szemléltetőleg mutassa be a faültetés módját s röviden adja meg az utasitást a fák további ápolását illetőleg is.

A gazdálkodás bármely ágának fontosságát, annak hasznot hajtó volta adja meg. A nép csak oly ujitások iránt s csak oly kérdésekkel szemben viseltetik rokonszenvvel, melynek hasznát s kivikettőségét kézzelfoghatólag be tudjuk bizonyitani. Elvont okoskodás, egyszerü gondolat világán kivül eső okok, magasabb vagy általános szempontok a népet hidegen hagyják. Hogy tehát a gyümölcsészet ügyét a néppel megkedveltessük, annak szembeszőkő hasznát elő példákon kell bemutatnunk.

Sajnos azonban, hogy ez idő szerint igen kevés módunk van arra, hogy a gyümölcsészet hasznot hajtó voltát, kiváló fontosságát a gyakorlatban bemutathassuk, mert ilyenféle gyümölcs- vagy szőlőtelepünk járásunkban alig van. Ilyen telepeket még előbb létesitenünk kell, hogy a példa hatalmával népünkre hathassunk. Ezek létesitése pedig igen természetesen az értelmiség feladata. Habár egyesek kiváló tevékenysége is sokat lendithet ily irányban, — de a nagy feladattal szemben még is csak a társulás vezethet eredményre s kecsegtethet kiválóbb sikerekkel. Ezzel eljutottam javaslataim azon pontjáig, melynek esetleges megvalósitásától én legtöbbet reménylek; sőt erősen meg vagyok győződve, hogy csakis azon módon adhatunk hatalmas lökést a gyümölcsészet tespedő ügyének.

Egy gyümölcsészeti szövetkezet megoldhatná a kérdést s mint uttörő, alapját rakná le járásunk jövő gyümölcsészetének. E szövetkezet járásunk dombos vidékének több pontján nagyobb gyümölcs- és szőlőtelepeket rendezne be s e czélból 10—20 holdas birtokot kellene szerezni alkalmas helyeken. Ez idő szerint járásunk dombos vidékén sok kopár, vagy csak igen csekély hasz-

---

gyötrelmei megedzették, anya létére is megtudott válni gyermekétől.

Mikor a főhadnagy hazatartva felesége szobájába lépett, arczába futott a vér. Teréz ölében tartotta Margit gyermekét s arczától takarva zokogott. Észre sem vette férje érkezését. Lábainál egy levél hevert, melyet lopva emelt fel a főhadnagy és mohón olvasta át.

Asszonyom!

Meg kell halnom az Ön szerelméért. Nevelje fel férje anyátlan árva gyermekét. Imádkozni fogok Önökért. Legyenek boldogok! Margit.

Amint a végére ért s látta, hogy Teréz, a gyermekasszony, könnyen átmosolyogva gyöngéden csókolja meg a leányát, lábaihoz térdelt, átölelte mindkettőjüket s reszkető hangon kérdé:

— Teréz, en egyetlen örök szerelmem, meg tudsz-e nekem bocsájtani?

Az asszony letörlé könnyeit, keblére ölelte a gyermeket s kezét nyujtá.

— Övé leszek, felneveljük, ugy fogom szeretni, mint téged!

*

Margit, mikor a hidfőrol a folyam zugva rohanó hullámaiba ugrott, engesztelődve sugta a bocsánatot.

— Áldjon meg az Isten! Nagyon szerettelek.

IFJ. GILLY EDE.

not hajtó terület van, melyek a gyümölcsfák és szőlőművelés alá kiválóan alkalmasak. Ily területek olcsón volnának megszerezhetők, de annál több kellene a befektetésekre. Szóval pénz kellene ide, legalább is 50 ezer forint. És épen a pénzügy e kérdésnek a gordiusi csomója. Ily vállalatot hitem szerint csak olcsó pénzzel lehet meginditani, mert talán csak kevesen volnának olyanok, kik bizonyos összeg erejéig befektetnék pénzüket ily vállalatba: de olyanok bizonyára sokan lennének, kik jegyzésük arányában egy nagyobb kölcsönnek például 20 évre szóló évi törlesztését magukra vállalnák.

Mindennek daczára szerény véleményem szerint az első teendő, a legelső lépés csakis az lehet, hogy formaliter alakuljon egy a gyümölcsészet ügyét előmozditani akaró társaság, mely azután találja módját, miként lehetne olcsó hitelt szerezni; s mikor ennek biztositékai meg lesznek, ugy alakuljon egy részvénytársaság, mely azután a további teendőket saját intentiói szerint állapithatná meg.

Én ezuttal csak felvetem az eszmét, de annak sem pénzügyi, sem kivitelének részleteibe nem bocsátkozhatom. Annyit azonban előre mondhatok, hogy könnyebb lesz ily érdekeltséget létrehozni, mint tervszerű, jól átgondolt s sikeres aktióképességet biztositani.

Szinte magától értetődik, hogy ez ügyben a kormány támogatását kell igénybe vennünk ugy anyagilag, mint erkölcsileg. Igy többek közt ki kell eszközölni, hogy ily gyümölcskultura alá vett területek bizonyos számu évekig adómentességet élvezzenek, vagy legalább is igen mérsékelt s leszállitott adó alá essenek.

De nem folytatom tovább, hisz ha a legutóbb emlitett gyümölcsészeti szövetkezet létesülni fog, ugy annak nagyszabásu munkálkodásában mintegy önként fognak előtérbe nyomulni azok az okok, melyek a gyümölcsészet fejlődésének akadályai s mintegy adva lesz az annak fejlesztésére szolgáló tevékenysége iránya. Akkor majd a komoly cselekvés tényei fognak szólni sokkal hatásosabban, a mint azt én ezuttal tehettem; de ha igy lesz, akkor nem veszett kárba az én szerény munkám sem, melyet e szerény soraimmal végeztem, mert meg lesz érte jutalmam azon tudatban, hogy a közjó érdekében reményemen felül igen hasznos dolgot cselekedtem. KONDOR FERENCZ.

Jegyzőkönyv,

felvéve a muraszombati gazdasági fiókegylet 1894. február hó 24-én Muraszombat városházán tartott közgyüléséről.

Jelenvannak gróf Batthyány Zsigmond elnök, Bácz János, Barbarics József, Fodor Benő, Gáspár Ferencz, Horváth György, Kirbisch Ferencz, Kondor Ferencz, Kovács István, Mintsek Gáspár, Metzker Mátyás, Neuman Vilmos, Sinkovich Kálmán, Sömen János, Vujecz György egyleti tagok és Takács R. István egyleti titkár.

I. Elnök ő méltósága sajnálatát fejezi ki a felett, hogy a mai közgyülésre aránylag oly kevesen jelentek meg; de reményli, hogy az egylet folyó évi működésében annál nagyobb tevékenységet fog kifejteni.

Örömmel konstatálja, hogy az egylet mult évi működésével ismét egy lépéssel előbbre haladott kitüzött czélja elérésében.

Főtevékenységet a választmány a mult évben is marhatenyésztésünk előbbrevitelére fektette. Megvalósitotta továbbá egyletünk azon óhaját, hogy lótenyésztésünk fejlesztése szempontjából Muraszombatban lóvásárt teremtsen, amennyiben mult év junius 24-én díjazással egybekötött nemzetközi lóvásárt tartott.

Az egyesület folyó évben is a megkezdett uton tovább haladva mindinkább fejleszteni akarja a lóvásárt. De a czélba vett teendők mellé különösen járásunk gyümölcsészetének előmozditására fogja tevékenységét forditani.

Végül felemliti, hogy egyletünk mint a multban, ugy a jövőben is oda fog iparkodni, hogy a rendelkezésére álló gyenge eszközökkel megtegyen mindent, a mit járásunk közgazdászatának emelése érdekében megtenni szükségesnek lát. Kéri azért az egylet tagjait, hogy mind anyagilag, mind erkölcsileg azt továbbra is támogatni sziveskedjenek.

Ezen jegyzőkönyv hitelesitésére felkéri Horváth György és Sinkovich Kalmán egyesületi tagokat, az ülést pedig megnyitottnak nyilvánitja.

II. Titkár az 1893-ik évről szóló részletes és kimeritő jelentését olvassa fel, mely hü tükre azon buzgalomnak, a mi az egylet mult évi működésében nyilvánul; egyuttal azon óhajának ad kifejezést, hogy ezen tapasztalt érdeklődés és munkásság a folyó évben sem csökkenjen. (Ezen titkári jelentést lapunk mult száma hozta.)

Közgyülés a titkári jelentést figyelemmel kisérve jóváhagyólag tudomásul veszi.

III. A kiküldött számvizsgáló-bizottság az egylet 1893. évi zárszámadását a kapcsolatos naplókkal együtt átvizsgálta és azt a titkári jelentésben már felemlitett alakban elfogadásra ajánlja. De egyuttal kéri a közgyülést, hogy a mutatkozó nagymérvü hátralékoknak legszigorubb behajtását elhatározni sziveskedjék; mert egyletünk csak ugy képes hivatásának megfelelni, ha a tagdijak pontosan és pedig már az év elején befolynak.

A közgyülésen előterjesztett számadásokat egész terjedelmében elfogadja és a pénztárkezelő titkár részére a szokásos felmentvényt megadja; továbbá elhatározza, hogy a hátralékok az egylet ügyésze által mielőbb behajtassanak.

IV. A közgyülés az 1894. évi költségelőirányzatot következőleg állapitja meg:

F e d e z e t:

1893-ik évi pénztármaradvány 728 frt 21 kr Tagsági dijakban 34 rendes és 432 pártoló tag után 534 frt. 1893. évi tagdijhátralék 238 frt. „Muraszombat és Vidéke" cz lap kiadásából felmerült czelekvő hátralék és pedig előfizetési dijakban 40 frt 50 kr, hirdetési dijakban 81 frt 01 kr. Központi szubvencció czimén: lókiállitásra 100 ft, szarvasmarha-dijazásra 50 frt, telefon-felállitásra 50 frt. Tőkék kamataiból 50 frt. Százalékból 10 frt.

S z ü k s é g l e t:

Titkár fizetése 200 frt. Nyomtatványokra (ismeretterjesztő füzetek, naptárak stb) 50 frt. Postadijakra 50 frt Irodaszerekre 15 frt. Felszerelésekre 20 frt. Utazásokra 50 frt, Kisérleti magvakra 25 frt, Próbaeszközök és kisérletekre 100 frt, Gyümölcsészet előmozditására 200 frt, Lótenyésztésünk előmozditására 200 frt, Szarvastenyésztésünk előmozditására és bikavásárlásra 400 frt, Jobb sertésfajok meghonositására 10 frt, Baromfi-tenyésztésünk előmozditására 20 frt, Am. szőlővessző-telep fentartására és a szőlőművelés előmozditására 100 frt, Másolásokra és előre nem látható (tagdij-törlések, központi járulékok stb.) kiadására 130 frt, Telefon-állomás felállitására évi segély 40 frt, felállitási segély 30 frt, Állandó tőke alapitására vagy más eszmék keresztülvitelére 121 frt 72 kr.

V. Kondor Ferencz választmányi tag „Mit tegyünk a gyümölcsészet nagyobb fellendítése ügyében" czimű tételről értekezik.

Előadásában elsősorban méltatja azon okokat, melyek jórészt fennálló viszonyainkban gyökeresznek s mint ilyenek akadályozák a gyümölcsészet fejlődését; azután felsorolja azon intézkedéseket és teendőket, melyeknek a gyümölcsészet érdekében kivánatosak. Különösen kiemeli, hogy a gyümölcsészet ügye iránt már a gyermekkorban kell kedvet és érdeklődést ébresztení, — határozott megállapodásra kellene jutnunk azirán t, hogy vidékenként mely gyümölcsnemek és fajok volnának azok, melyek jövővel birnak s melyek igy viszonylag legtöbb hasznot igérnek; hasson oda az egylet, hogy járásunk faiskolái minél jobban felvirágozzanak; végül javasolja egy gyümölcészeti szövetkezet szervezését. E szövetkezet járásunk dombos vidékének több pontján gyümölcs- és szőlőtelepeket rendezne be s e czélból 10—20 holdas birtokokat kellene szerezni alkalmas helyen. Ily területek olcsón volnának megszerezhetők, de annál több kellene a befektetésekre. Hogy mily módon volna ez létesithető, arra előadó nem terjeszkedik ki, mert ha gyümölcsészeti szövetkezet létesülni fog, ugy annak nagy szabásu munkálkodásában mintegy önként fognak jelentkezni a módok, melyekkel a gyümölcsészet ügyének legjobban használni lehet.

A közgyülés Kondor Ferencz választmányi tagnak értekezéseért köszönetet mond; egyuttal elhatározza, hogy az értekezés a „Muraszombat és Vidéke"-ben közzététessék. — A gyümölcsészeti szövetkezet megalakitása érdemében ugy az előzetes munkálatok teljesitése végett Gróf Batthyány Zsigmond elnöklete alatt Fliszár János (Bodóhegy), Horváth György, Kondor Ferencz, Kirbisch Ferencz, Metzker Mátyás, Sinkovich Kálmán, Slankovics János és Vucsák Sándor egyleti tagokat küldi ki.

Ezek után elnök ő méltósága éltetésével a közgyülés bezáratott. Kmf.

TAKÁCS R. ISTVÁN,
e. titkár.

Vasvármegye alispánja

a magyarnyelv-alapitvány érdekében a következő rendeletet adta ki:

4782. szám.
1894.

Tekintetes Polák Pongrácz, Papp Antal, Dömötör Lajos, Bozzay Gáspár, Rusa Lázár, Szabó Elek és Somogyi Miklós főszolgabiró Uraknak!

A magyar nyelv alapitványról szóló 25008/84. számu szabályrendelet 5 §-a értelmében a f. évben első sorban a szt.-gotthárdi és muraszombati járások nem magyarajku népiskolánál alkalmazott azon néptanitók részesülnek jutalomban, kik a szabályrendeletben meghatározott módon igazolják, hogy az összes köteles tantárgyakat az egész tanéven át kizárólag magyar nyelven tanitották, hogy az iskolájuk növendékei a tantárgyakat magyarul tanulták és megértették s azokból az általános taneredmény csökkenése nélkül teljesen érthető magyar feleleteket adni képesek.

A megállapitott jutalmak az illető néptanitók pályázati kérvényei vagy az illetékes iskolai hatóság ajánlata alapján adatnak ki.

Ily kérvények s ajánlatok az összes nem magyarajku népiskolákra nézve elfogadtatnak ugyan, azonban jutalomban a többi járások néptanitói ez évben csak az esetre részesülhetnek, ha a sorra került muraszombati és szt.-gotthárdi járás tanitói között jutalomra érdemesek elégséges számban nem találkoznának.

A pályázati kérvényhez az illetékes iskolaszéknek a tanfelügyelő vagy járási főszolgabiró által láttamozott szabályszerű bizonyitvány csatolandó.

A kellőképen felszerelt pályázati kérvények és ajánlatok *folyó évi márczius hó 15 ig* hozzám okvetlenül beterjesztendők és tekintetes urak tüzetes véleményével is ellátandók.

A kérvények alapján kijelelt népiskolák küldöttségi vizsgálata f. évi május hó utolsó vagy junius első napjaiban fog eszközölteni avégből, hogy a törvényhatóság biztos és hiteles tudomást szerezzen, valjon a lakosság mennyire halad nemzeti nyelvünk elsajátitásban és kik azon néptanitók, a kik a nemzeti hivatás teljesitése körül leginkább kitüntetik magukat.

Szombathely, 1894. február hó 9-én.

KÁROLYI, alispán.

Hirek és különfélék.

— **Felhivás!** Évek hosszu során nem egyszer nyilt alkalma a járás közönségének meggyőződést szerezni, mily kitartó szorgalommal s hazafias lelkesedéssel szolgálják járásunk tanitói a magyarositás szent eszméjét s viszonyitva munkásságuk eredményét bármely idegen nemzetiségü vidék tanitóinak munkájához, az összehasonlitás mindenkor járásbeli tanitóink javára dől el. Az időnkint kitüzött jutalmak magyarositás terén iskoláikban legnagyobb előmenetelt felmutató tanitók részére, az idén ismét esedékesek lesznek s igy ismételten lesz alkalmuk a járás tanitóinak megmutatni, hogy a magyarositás alapvető, nehéz munkájában igazi nemes hév vezérli s fontos hivatásuk átérzett tudata kölcsönöz erőt küzdelmeikhez. Fel tehát kedves kartársak, készüljünk a nemes versenyre, melyben ne az legyen a főczélunk, hogy egymást tulszárnyalni igyekezve, csupán önmagunknak szerezzünk dicsőséget, hanem mutassuk meg, hogy egy sem utolsó közttünk s tegyünk tanuságot a tanitói kar fáradhatlan buzgalma s önérzetes egyetértő munkásságáról.

Takács R. István,
muraszombati áll. el. isk. tanitó,
a közm. és magy. szak. elnöke.

— **Szombathely** dunántuli állami vasuti üzletvezetőséget és a lovaskaszárnya mellé még egy gyalogsági laktanyát kap. Ez ismét oly lendületet fog adni a megye székhelyének, hogy ennek a megye minden hű fia csak örvendeni fog. Palóták és házak gombamódra fognak a földből kibukkani, a város minden irányban terjeszkedni fog, lakossága néhány év alatt 25.000-re szaporodik fel, forgalma és ennek következtében jóléte gyarapodásnak indul. Őszinte szivvel kivánjuk!

— **Uj ipariskolai tanitó.** Muraszombat város képviselő-testülete egy harmadik ipariskolai tanitó-állást szervezett s igy most az előkészitő osztályt Slebich Ignácz muraszombati áll. el. isk. ig. tanitó, az első osztályt az ujonnan választott Wilfinger Károly muraszombati r. kath. iskolai tanitó vezeti s a 2. és 3. osztály maradt, mint volt Takács R. István muraszombati áll. el. iskolai tanitó vezetésében.

— **A muraszombati** r. kath. templomban f. hó 4-én magyar prédikátióval egybekötött isteni tisztelet lesz.

— **Az 1896. évi országos kiállitás** ügyében folyó hó 10-ig délután 3 órakor Muraszombatban a városház termében értekezlet fog tartatni. Mindazokat, a kik érdeklődnek iránta, hogy az országos kiállitáson járá-unk ipari és gazdasagi termékei képviselve legyenek, felkérem, hogy ezen értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

Csorna Jenő, szolgabiró.

— **Jókai Mór** összes müveinek nemzeti diszkiadásának első tiz kötete legközelebb fogja elhagyni a sajtót. Különösen felhivjuk olvasóink figyelmét azon kedvező körülményre, hogy ezen müvet bárki is könnyen megszerezheti, amennyiben 4 frt havi törlesztésre kapható.

— **A muraszombati** járási kórházban a legutóbbi kimutatás óta 1894. februar 10-én maradt gyógykezelés alatt 26 beteg, ehhez felvétetett ezen napig 12, összes létszám 38, ebből felgyógyulva 14, javulva 3 kibocsáttatott, meghalt 1, ápolás alatt maradt 20 fő.

— **Munkácsy** müvének bemutatása mult hó 25-én történt fényes közönség jelenlétében. A „Honfoglalás" kétségkivül az idei saison legnagyobb eseménye. A főváros közönsége már hetek óta lázas kiváncsisággal várta a nagy magyar mester „premiére"-jét s ezen bemutató után Munkácsy meg lehet elégedve az elért sikerrel. A „Honfoglalás" most az állam tulajdona és a nemzeté s a magyar nemzet fiai zarándok-utat tesznek a magyar festő-király hazafias alkotásához, hogy ők is a hódolók sorába lépjenek. A spanyol, a francia s a német nemzet modern mesterei között talán nagyobb művész-talentumok léteznek, de a mi vérünkből születettek között ő a legelső, a mi nemzetünknek ő a legnagyobb. És épen ezért tartatott szükségesnek, hogy a mester legnagyobb alkotásainak egyike a haza határain belül, a magyar fővárosban hirdesse a magyar művészet diadalát. A „Honfoglalás"-t szinpompája és nagyszabásu kompoziciója oly magas szinvo-

nalra állítja, hogy csakis dicsőségére válhat művészetünknek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Csorna Jenő szolgabíró ur a muraszombati kir. járásbíróság által részére egy ügyben megitélt 2 frt tanudíjat szives volt a muraszombati járási kórház javára ajándékozni. Fogadja a gondnokság hálás köszönetét. Muraszombat, 1894. márczius 2-án.

Szél Mihály, gondnok.

Hirek Zalából. *Zalamegye területén* 109 ügyvéd van, kik közül a zala-egerszegi kir. törvényszék területére 48, a nagy-kanizsaiéra 61 esik. — *Keszthelyen* a mult évben egyenes adó befolyt 16,060 frt, fogyasztási adó 26,676 frt; tanácsgyűlés 12, képviselő-testületi gyűlés 7-szer volt. — *A Siófok fürdő* r.-társaság 1893. évi üzletforgalma 19,766 frtot jövedelmezett; az igazgatóság tagjai közé gróf Batthyány Géza, Fenyvessy Ferencz, gróf Szapáry István, Meszlényi Lajos, Burchard Konrád, Glata Henrik, Palkovits Ede, dr. Preisz Kornél stb. választattak meg. — *A csozaki Ranolder-kastélyt* az örökösöktől Freystädtler Jenő lovag és tótvázsonyi nagybirtokos 24,000 frtért megvette. — *Alsó-Lendván* filloxera és peronospora ellen védekező egyesület alakult. — *A keszthelyi* bal.-szent-györgyi h. é. vasut január havi bevétele 2010 frtot tett ki. *F. A.*

— **Nyugtázás.** A Délvasmegyei takarékpénztár reszvénytársaság által a szent-gotthárdi m. kir. államgymnásium segély-egyesület javára kegyesen küldött 5 frtot köszönettel nyugtázza

Szt.-Gotthárdon, 1894. február 26.

az egyesület pénztárnoka
Szabados Imre.

— **Baromfi tenyésztőknek.** Az állatkert régi jó nevü tyukászatában vérfelfrissités czéljából elsőrendü valódi fisztafaju tenyésztörzsek érkeztek a külföld legkiválóbb tenyésztőitől. Az igazgatóság már elfogad megrendeléseket fajbaromfi tojásokra és kivánatra bérmentve küld árjegyzéket. Képes árjegyzék 50 krajczárnak készpénzben vagy levéljegyekben leendő előleges beküldése mellett szinte bérmentve küldetik meg a megrendelőknek. Bővebb felvilágositást készséggel nyujt az igazgatóság.

— **A „Regény Szalon"** 5-ik száma fekszik már előttünk, ami ismét alkalmul szolgál nekünk arra, hogy a kiváló tartalmu, pompás kiállitásu és füzetenként 80 hasábra terjedő szépirodalmi folyóiratról a legszivesebben emlékezzünk meg. — Hogy milyen hiven teljesiti Zempléni P. Gyula a lapja s maga elé tüzött programmot, mely szerint az idegen nemzetek legjelesebb irodalmi termékeit mutatja be hazánk nyelvén, azt az eddig megjelent füzetek óriási anyaghalmaza igazolja a legfényesebben. A franczia, a spanyol, a lengyel regényirodalom e nemzetek legelső iróival van képviselve, Daudet, Pedro de Alarcon és Rodziewicz Mária azok, kik a „Regény Szalon"-ban gyüvé kerültek „Az Evangelistaně", „A tékozló", „Szerelemből" az a 3 nagy regény, melyek már magukban felérnek a folyóiratnak egész évi előfizetési árával. Coppée, Sladek, Will Carleton, Hammerling, Proels, Stecchetti a poéták, kik a franczia, cseh, amerikai, német és olasz Parnassuson is fejedelmek. A „Regény Szalon"-ban bemutatott, jobbára nagyszabásu költemények különlegessé tették e folyóiratot már eddigele is, mert nem volt nálunk még szépirodalmi vállalat, mely feladatul tűzte volna, maga elé, hogy az idegen költészet gyöngyeit ily tömegesen mutassa be. Sudermann Hermann, Weisz Julian, Mrazevicz Milena, Juhani Aho, Baranzewich K. a német, bosnyák, finn és orosz novellairodalom mesterei, kik egy-egy remekszép elbeszéléssel vannak képviselve. — A legközelebbi számban már uj regény kezdődik, Neerának, az olasz irónők legelsőjének „Isten veled" czimü regénye, melyet a „Regény Szalon" olvasói számára megszerzett, hogy azt mindjárt „Juliette válása" Feuillet kitünő vigjátékának a mostani számban történt befejezése után bemutathassa. — A „Regény Szalon" kiadóhivatala (Budapest-n, Nepszinház-utcza 26. sz.) a régi számokat folyton pótoltatja és igy az ujonnan belépő előfizetők az egész évfolyamot bármikor megszerezhetik. — A lap előfizetési ára negyedévenkint 2 frt. Mutatványszámok bárhova szivesen küldetnek.

— **Ifj. Nágel Ottó** könyvkereskedésében Muzeumkörut, a Nemzeti szinház bérházában megjelent Knorr Alajos „Önügyvédje" V. kiadásának 16-ik füzete. E füzetben a szerző folytatja a kisebb birósági eljárás szabályainak ismertetését. Szól a keresbiről, a tárgyalasról, a perbeli eljárásról, felekről, a biró kötelességeiről a tárgyalás folyama alatt, különösen a felek közt az egyesség megkiséréséről, a bizonyitás módjairól, a bizonyitás módjairól, bizonyitási módok alkalmazásáról, a tárgyalás berekesztéséről, itélethozatalról, jogorvoslatokról és mindezeket számos irománypéldával világositja fel. Ez után áttér a községi biráskodás alá nem tartozó kisebb polgári peresügyi eljárásra. Szól a keresetről, a felek képviseletéről, a bizonyitás módjairól és szabályairól, nevezetesen: a közokiratokról, magánokiratokról, bejegyzett kereskedők és iparosok könyvei kivonatáról, tanukról, szemléről, szakértőkről, esküről, a tárgyalási jegyzőkönyvről, biró-határozatokról, jogorvoslatokról és mindezekhez hoz számos iromanypéldát. A kisebb peresügyi eljárásokat követik a kisebb peresügyi eljárás folytán hozott birói határozatok végrehajtására vonatkozó szabályok s az arra vonatkozó szükséges irománypéldák. Ezek után szól szerző a birói felelősségről, ezután áttér a váltó eljárására; ismerteti a váltó-eljárás biróságait, a váltó-eljárásra tartozó ügyeket, az első folyamodásu biróság alakitásáról, a felperességről, alperességről, a felek képviseletéről, a sommas eljárásról váltóügyekben és mindezekhez hoz számos irománypéldákat. Ezután ismerteti a rendes eljárás szabályait váltóügyekben, a tárgyalás szabályait, a bizonyitékok alkalmazásának módjait, az aláirások valódiságának vagy valótlansag megállapitásának módját. Szól az eljárás befejezése után hozandó határozatokról, a határozatok ellen érvényesithető jogorvoslatokról és a másodbirósági itélet ellen használható jogorvoslatokról Az „Önügyvéd" kapható füzetekben, egy-egy füzet ara 30 kr. és kötetben ára 3 frt. ifj. Nágel Ottó könyvkereskedésében, Budapesten, Muzeum-körut, a Nemzeti szinház bérházában.

Vegyes rövid hirek.

A megyéből. *Frigyes főherczeg* ő fensége, pozsonyi hadtestparancsnok a mult héten Kőszegen volt. — *Szombathelyen* széleskörü mozgalom indult meg a ma Budapesten tartandó liberális nagygyülésen való részvétel tárgyában. E mozgalom intéző-bizottsága hazafias körlevelet küldött szét, melyet Vasmegye legelőkelőbb polgárai irták alá. — *A rumi gyógyszertár* bérletét A. Székely Lajos okleveles gyógyszerész vette a tulajdonossal való megegyezés után kezelésbe, mivel *Mesterházy Sándor* rumi fiatal gyógyszerészen, a gyógyszertár eddigi bérlőjén az elmezavar tünetei mutatkozván, az országos tébolydába szállitatott. — *Dubovszky Adolf* körmendi kir. adótiszt a szt.-gotthárdi kir. adóhivatalhoz ellenőrré, Strompf Gusztáv adóhivatali gyakornok a körmendi királyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségü adótisztté neveztetett ki.

A hazából. *Az Albrecht* főherczeg nevét viselő 44. számu gyalogezred nemsokára megfogja ünnepelni fennállásának 150 éves jubileumát. — *Csáktornyán* torna-egyesület alakult, melynek elnökévé Wollák Rezső ügyvéd választatott meg; az egyletnek 32 tagja van. — *Molnár Lajos*, a csáktornyai villamvilágitás vállalkozója s az ottani gőzmalom és gőzfürdő tulajdonosa 70,000 frt passzivával csődöt mondott. — *Dr. Mészáros Károly*, a fehér-kereszt-egyesület czéljainak előmozditására 1000 forintos ágyalapitványt tett. — *A budapesti főkapitányság* 1806 frt elsikkasztása miatt körözteti Ladi István fejérmegyei polgárdi illetőségü 45 éves, nős egyént, a ki végrehajtó, majd operaházi disztő, végül házmester volt.

A nap és éj hossza.

Márcz.	A nap kel	A nap nyug szik	A hold kel	A hold nyug szik
4.	6.20	5.32	5 32	1 50
5.	6.18	5.34	5.53	3 3
6.	6 16	5 35	6.11	4.18
7.	6 14	5.37	6.26	5.31
8.	6 12	5 39	6 45	6,46
8.	6 10	5.40	6.55	8. 0
10.	6. 8	5.42	7.10	9 18

Piaczi árak:

Buza	— —	—	6.50
Árpa	— —	—	6.50
Rozs	— —	—	5 30
Zab	— —	—	6.50
Hajdina	—	—	6.80
Lenmag	—	—	11.50
Kukorica	—	—	5 50
Köles	— —	—	4.50

Budapesti gabnaárak:

Buza	métermázsánként	7 40	frttól 7.90	forintig
Rozs	„	5.70	„ 5.90	„
Arpa	„	6.---	„ 6 50	„
Zab	„	6.90	„ 7 35	„
Tengeri	„	4 40	„ 4.50	„
Köles	„	4 20	„ 4.60	„

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttekért nem felelős a szerk.

Selyem-hamisitvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből a hamisitás rögtön kiderül: Mert mig a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepodroddik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zsiros szinü — szalonnás — lesz és könnyen törik) lassan tovább ég, (minthogy rostszálai a festanyagtól telitetten tovább izzanak) és sötétbarna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha összenem podroddik, csak meggörbül. **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállito) **selyemgyára Züricben,** házhoz szállitva, póstabér- és vámtalanul küld bárkinek az egyes öltönyökre szóló, akár egész végekben levő valódi selyemszöveteiből. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragaszandó. 5

HIRDETÉSEK.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt igen jó hirnevunk orvend.

Ezen fájdalomcsillapitó bedörzsölés valamennyi kiszévény, csiz és tapszagatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólag emlékezetbe hozva. Ezen tinktura már **25 év óta, mint legmegbizhatóbb** háziszer általanosan kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.

Csekély ára, üvegenkent 40 kr. 70 kr. vagy 1 frt 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitünő háziszernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony" védjegyre ügyelemlő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a valódi Horgonynyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszertárához: Richter gyógyszertára „az arany oroszlánhoz" Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

Máriaczelli Gyomorcseppek

nagyszerüen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, hányás, lelkiállapot, savanyu felböfögés, hasmenés, gyomorrágás, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás.

Hatalmas gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyniben ez a gyomorból származott, gyomortultelenlétésnél ételekkel és italokkal, gilisták, májbajok és hámorrhoidánál.

Emlitett bajoknál a ***Máriaczelli gyomorcseppek*** évek óta kitünőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyitvány tanusit. Egy kis üveg ára használati utasitással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszertára **Budapest,** Király utcza 12 sz.

A védjegyet és aláirást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a kezitő aláirásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valodiságát bizonyitom".

Schutzmarke.

C. Brady

A Máriaczelli gyomorcseppek valódian kaphatók.

Muraszombatban Bölcs Béla gyógyszertárában.

Mayer E. Fiai

gazdasági gépgyár, vas- és fémöntöde **SZOMBATHELYEN** ajánlja a jelenkor legujabb s legjobb, cs. és kir szabadalmazott, egyedül eredeti **„New-Hungaria-Drill"** sorvető-gépet, 4000 darabon felül forgalomban.— **Szórvavető-gépeket, szecskavágó, répavágó,** cs. és kir. szabadalmazott

„Non plus ultra" és „Duplex-daráló"

csöves tengeri daráló és tengeri morzsoló gépeket kézi-, járgány- és gőzhajtásra. — Szakrendszerü aczél-ekéket, cs. kir. szab 2 és 3 horozdás ekéket, 10,000 drbon felül forgalomban; különféle földmivelő gépeket s eszközöket Cséplőgépek, olajkészitő gépek, borsajtók stb.

Minden a legkitünőbb kivitelben, jótállás és előnyös feltételek mellett. — Ajánljuk továbbá ujonnan, a kornak megfelelően, legczélszerübben berendezett

nagy vas- és fém-öntödénket,

öntvényeket készitünk saját vagy idegen minták után.

Chablon és gépformázás!

60 elsőrendü kitüntetés!

Turbinák, malomberendezések magas örléshez, gőzgépek stb.

Kivánatra képes árjegyzékkel bérmentve s ingyen szolgálunk.

Muraszombatban Meixner Mátyás vaskereskedőnél van bizományi raktárunk.

Nyomatott Grünbaum Márk gyorssajtóján Muraszombatban.